

Sag angaaende Part i Udmarkerne, efterat den af dem for omtrent 10 Aar siden mod Hartkornseierne anlagte Sag paa Grund af Formaalitetsfeil var bleven afskilt fra Underretten uden senere at være forfulgt, for uberettigede til at gaae ind paa Lovudkastet. I Bestermarie Sogn erklærede Hartkornseiernes Delegerede, at de ifølge den herskende Stemning mellem deres Bølgere ikke kunde samtykke i, at Sognets Part af Udmarkerne blev erklæret for en Communen tilhørende Eiendom, og i Nykarleer Sogn fandtes endelig Stemningen mellem Hartkornseierne meget bestemt imod at ordne Sagen paa den paatænkte Måde. Ministeriet har imidlertid senere fra Sognepræsten, Formanden i Sogneforstanderskabet og 14 andre Hartkornseiere i sidstnævnte Sogn modtaget et Andragende om, at den paatænkte Lov maa blive gennemført ogsaa for dette Sogns Bedkommende.

Da saaledes den langt overveiende Deel saavel af Hartkornseierne som af Huusmændene paa Bornholm have udtalt sig for Uffeligheden af den paatænkte Ordning, har man ikke troet at burde tage i Betænkning at søge denne gennemført ved Lov.

Angaaende de enkelte Bestemmelser i nærværende Lovudkast skal man indskrænke sig til følgende Bemærkninger.

ad § 1.

Loven angaaer kun den Landsfogne tilslagne Andeel i Udmarksjorderne; Kjøbstæderne paa Bornholm have nemlig fra gammel Tid deres Andele af Udmarken indtagne under Benævnelse af „Friheder“ og ere derfor aldrig antagne at have Adkomst til videre Deel i de øvrige Udmarksjorder.

ad § 2.

Ministeriet nærer den Overbevisning, at den Anvendelse, som her er foreskrevet af Udmarksjorderne, vil medføre de gavnligste Følger for Den. Naar de Jorder, som ere skiftede til Dyrkning, bortarvesættes, ville disse Jorder, som hidtil saagodtsom intet Udbytte have givet, efterhaanden kunne ventes opdyrkede, og den

almindelige Velstand i Communerne vil derved i ikke ringe Grad forøges. Ved Indtægterne af disse Jorder ville Communerne derhos blive satte istand til at fremme Skovplantningen med behørig Kraft, og det er saaledes at vente, at nærværende Lovs Bestemmelser i høj Grad ville bidrage til, at den paa Bornholm saa søselige Mangel paa Skov efterhaanden vil blive afhjulpen. Naar Skovplantningerne i det Hele ere fuldførte og Indtægterne af de bortarvesættede Jorder saaledes ikke mere villes behøves dertil, vil det Overflud, som da kan ventes at ville fremkomme, i Forbindelse med det Udbytte som Skovene i Tidens Løb ville afgive, kunne anvendes til Foranstaltninger til Gavn for hele Communen, og Udmarksjorderne ville saaledes med Tiden medføre ikke ringe Fordele for Communens Beboere.

De nærmere Regler om, hvilke Dele af Udmarksjorderne der skulle bortarvesættes og hvilke der skulle anvendes til Skovdyrkning ville blive at fastsætte i Bedtægter for hvert enkelt Sogn, i hvilke i det Hele de til Lovens Gjenneførelse i de enkelte Sogne fornødne nærmere Bestemmelser skulle optages. I Bedtægterne vil saaledes tillige være at bestemme, hvilke Regler der skulle iagttages ved Bortarvesættningen, navnlig om denne skal skee underhaanden ved Sogneforstanderskabet eller ved offentlig Auktion, hvorvidt en Deel af Kjøbesummen kan forblive indestaaende i Eiendommen eller omsættes til en fast aarlig Afgift m. v. Da Skovplantningen først vil kunne udføres efterhaanden som Omkostningerne derved kunne dækkes ved Indtægterne af de bortarvesættede Jorder og der saaledes vil kunne hengaae længere Tid, inden de Arealer, som ere udsæte til Skovplantning, kunne anvendes dertil, vil det være nødvendigt at fastsætte, hvorledes disse Arealer i Mellemtiden skulle benyttes. Bestemmelse herom vil ligeledes hensigtsmæssigt kunne tages i Bedtægten, idet de enkelte Sognes forskellige Fornødenheder da kunne komme i behørig Betragtning. Da det endelig vil kunne være af Bigtighed for Beboerne af et Sogn, at Strækninger, som hidtil have været benyttede til fælles Steenbrydning, Leer- og Sandgravning